

X

Oppiaine	Johtaminen ja organisointi	Päivämäärä	2.3.2007
Tekijä(t)	Maija Sormunen	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	127
Otsikko	Irtisanomisuutinen sanomalehdessä – Retoriikka-analyysi irtisanomisten julkisista perusteluista		
Ohjaaja(t)	KTT Tomi Kallio		

Tiivistelmä

Vuodet 2003 ja 2004 jäivät suomalaisen talouselämän historiaan irtisanomisten huippuvuosina. Tutkimuksen tarkoituksena on vastata kvalitatiivisin tutkimusmenetelmin päätutkimuskysymykseen: *Miten yritysten irtisanomiset perusteltiin sanomalehdissä vuosina 2003 ja 2004?* Tutkimuksen osaongelmat ovat: *Millaisia perusteluja ja vakuuttelun keinoja sanomalehti uutisissa käytettiin irtisanomisten tarpeellisuudesta? Mitä eroavaisuuksia eri yleisölle suunnatuissa sanomalehti uutisissa käytetyissä perusteluissa sekä vakuuttelun keinoissa on nähtävissä?*

Tutkimusaineisto rajattiin vuosina 2003 ja 2004 Helsingin Sanomissa (HS) ja Kauppalehdessä (KL) ilmestyneistä (yhteensä 701 kpl) irtisanomisista kertovista uutisista. Lopullisena aineistona olevat uutiset (317 kpl) kertovat joko suomalaisessa omistuksessa olevan yrityksen irtisanomisista tai ulkomaalaisessa omistuksessa olevan yrityksen irtisanomisista Suomessa. Tutkimuksen metodologia on retoriikka-analyysi, johon kuuluu oleellisena osana argumenttianalyysi.

Erilaisia irtisanomisperusteita oli aineistossa 35, joista eniten mainintoja saivat kustannussäästöt, huono kannattavuus, huono liiketulos, kilpailukyvyyn parantaminen ja laskenut kysyntä markkinoilla. 83 uutisessa ei kerrottu irtisanomisperusteluja. Irtisanomisperustelut pohjautuvat kolmeen erilaiseen argumenttien sidostyyppiin, joilla perustelujen saama hyväksyntä siirretään johtopäätöksille. Argumenttien sidostyypit ovat: kvasiloogiset, todellisuuden rakenteeseen perustuvat ja itse todellisuuden rakennetta luovat argumentit.

Uutisissa käytettiin eniten kvasiloogisia argumentteja, jotka perustuvat yleensä matemaattisesti mitattaviin määriin. Sekä KL:n että HS:n perustelut nojasivat yleensä, 111 mainintaa, rahassa mitattaviin arvoihin. Todellisuuden rakenteeseen perustuvissa argumenteissa, esimerkiksi markkinatalouden muutoksissa, vedottiin syy-seuraussuhteisiin. Ongelmana yleisesti, ja myös tässä aineistossa, on vaikeus erottaa syy-seuraussuhteiden ketjusta yhtä yksittäistä, esimerkiksi yrityksen huonoon kannattavuuteen vaikuttavaa tekijää. Todellisuuden rakennetta luovia argumentteja irtisanomisperusteluissa käytettiin lähinnä havainnollistavassa muodossa. Aineistolle oli tyypillistä, että yhdessä uutisessa esitettiin useita eri perusteluja.

Tutkimustulosten valossa irtisanomisuutisten taustalla on otaksuma, jonka mukaan huonossa taloudellisessa tilanteessa olevan yrityksen on pakko karsia kustannuksia. KL:ssä otaksumaa ei yleensä kyseenalaistettu. Sen sijaan HS:ssa oli usein otaksuman kyseenalaistavia vastaperusteluja. HS:n uutisten tyyli oli havainnollistava ja vakuuttava. KL:n tyyli oli virallinen ja tekninen. HS:n runsaasta vasta-argumenttien käytöstä ja uutisten tyylistä voidaan aineiston perusteella esittää johtopäätös, jonka mukaan Helsingin Sanomat suhtautuu irtisanomisiin kriittisemmin kuin Kauppalehti.

Asiasanat	Argumentointi, irtisanominen, retoriikka, sanomalehdet, tekstianalyysi, uutiset, yleisö
Muita tietoja	